

ВИСНОВОК

відкритого засідання кафедри історії Гуманітарного факультету
ЗВО “Український католицький університет”
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертаційної роботи Мельника Роман Станіславовича
«Функціонування терміну "Галичина" у публічній сфері Львова: за матеріалами газети
"Діло" (1923–1939 рр.)»
здобувача наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 032 – історія і археологія

16 січня 2025

Дисертація Мельника Роман Станіславовича на тему: «Функціонування терміну "Галичина" у публічній сфері Львова: за матеріалами газети "Діло" (1923–1939 рр.)» ЗВО “Український католицький університет” подана на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 032 – історія і археологія. Тема дисертації затверджена на засіданні вченої ради ЗВО “Український католицький університет” (№ 3 від 23.10.2024).

1. Актуальність теми дослідження

Актуальність теми дослідження полягає у вивченні поняття «Галичина» крізь призму історії понять в періоди, коли Галичини як адміністративної одиниці не існувало. Міжвоєнна доба є першим етапом у цій історії, наділений своєю специфікою, коли поняття «Галичина» було затиснене поміж конкурентними національними проєктами та зберігало у собі значну постімперську спадщину. Це дослідження демонструє, як національні рухи конкурували за спірний регіональний простір і як вони задля цього адаптували чи відкидали імперські конструкти.

2. Зв'язок теми дисертації з науковими напрямками університету та кафедри.

Дисертаційне дослідження виконано в рамках спеціалізації історія України нового і новітнього часу та інтелектуальної історії освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії «Історія» кафедри історії ЗВО “Український католицький університет”.

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів

Дисертація претендента - Романа Мельника є самостійним, оригінальним, міждисциплінарним дослідженням. Здобувач опрацював величезний масив джерельних матеріалів, зокрема матеріали щоденної газети протягом усього досліджуваного періоду. Аспірант запропонував свою схему історичного, просторового і термінологічного «привласнення» українським дискурсом поняття «Галичина», а також визначив ментальні географічні межі регіону міжвоєнних галицьких українців та поляків.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій.

Наукові узагальнення і висновки, сформульовані в дисертаційній роботі, теоретично обґрунтовані і підтверджені переконливими висновками, що мають вагомe значення для подальшого вивчення дискурсів про поняття «Галичина» в ХХ ст. Ці положення і висновки відображені також у наукових публікаціях здобувача та його доповідях на наукових конференціях. Автор застосував методологію історії понять за Райнгардом Козелеком та Яном Іфверсеном, а також інтерпретативну рамку регіональних студій та інші загально-наукові історичні методи дослідження. Роман Мельник опрацював значний обсяг джерел та наукової літератури, що дозволило встановити визначальну роль терміну «Галичина» як ключового поняття українських міжвоєнних політичних та культурних дискурсів та обґрунтувати живучість цього терміну у міжвоєнний період.

5. Ступінь новизни основних результатів дисертаційної роботи порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру

Дисертація є першим міждисциплінарним історичним дослідженням, в якому комплексно розкрито функціонування терміну «Галичина» та його контрпонять у міжвоєнний період крізь призму історії понять. У дисертації вперше простежено функціонування термінів на матеріалі щоденної преси протягом усієї міжвоєнної доби. Здобувач також вперше проаналізував використання конкурентних регіональних назв Галичини крізь призму відносин націоналізаційної держави, національної меншини та зовнішньої батьківщини.

6. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації

Основні положення дисертації Романа Мельника відображено у двох наукових статтях, які опубліковано у наукових фахових виданнях України та одній статті у іноземному виданні однієї з країн СС/ОЕСР.

Публікації у наукових фахових виданнях України:

1. Мельник Роман. Поняття «Західна Україна» та його «націоналізуюча» функція в дискурсі газети «Діло» (1923–1939 рр.). Південний архів (Історичні науки), (36), 2022, с. 11–18.

<https://pahs.journal.kspu.edu/index.php/pahs/article/view/25>

2. Мельник Роман. Галичина чи Велика Україна: Поняття «Українського П'ємонту» в дискурсі газети «Діло» (1923–1939 рр.), Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Історичні науки Том 33 (72) № 3, 2022, с. 77-84

<https://www.hist.vernadskyjournals.in.ua/33-72-3>

Публікації у міжнародних фахових виданнях і виданнях, що індексуються в міжнародних наукометричних базах:

1. Melnyk Roman. The Concept of “Galicia” in the Discourse of Chwila Newspaper (1919-1939). Scripta Judaica Cracoviensia, Volume 18, 2020, s. 67-84

<https://ejournals.eu/czasopismo/scripta-judaica-cracoviensia/artukul/the-concept-of-galicia-in-the-discourse-of-chwila-newspaper-1919-1939>

7. Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозіумах, семінарах тощо.

Основні аспекти дослідження були апробовані на наукових конференціях: II International Conference „Jews in Galicia” (Краків, Польща 10-12 вересня 2019 р.) доповідь: «The concept of 'Galicia' in the discourse of “Chwila” newspaper (1919-1939)»; «Between Kyiv and Vienna. Histories of People, Ideas, and Objects in Circulation and Motion» (Відень, Австрія 5-8 грудня 2019 р.) доповідь: «The Golden Age or the Occupation: Austrian Galicia in the public discourse of interwar Lviv»; «250 років Галичині» (15 вересня 2022 р., Львів) доповідь: «Поняття “Галичина” та його контрконцепти в міжвоєнному дискурсі»; Longue durée der Regionalitäten. Powstanie i rozwój regionalności. (24-26 квітня 2024 р. Варшава, Польща – online) доповідь: «“Piedmont” in the East of Europe: (post-)Austrian Galicia in Ukrainian discourse and politics from the 1860s to the 1990s».

8. Наукове значення виконаного дослідження із зазначенням можливих наукових галузей та розділів навчальних курсів, де можуть бути застосовані отримані результати.

Дослідження Романа Мельника є вагомим внеском в історіографію історії понять та регіональних студій України та Польщі. Положення і висновки дисертації становлять науковий інтерес для досліджень з новітньої історії України, постімперських студій і можуть бути використані при підготовці спецкурсів та викладанні окремих тем у загальних курсах з новітньої історії України та Центрально-Східної Європи.

9. Практична цінність результатів дослідження

Результати дослідження можуть бути використані для подальшого вивчення дискурсів про поняття «Галичина» в ХХ ст., як і для ширшого дослідження регіональних дискурсів та понять в Україні та Польщі та вивчення сучасного функціонування концепту Галичини в українському та польському суспільствах. Результати дисертації також можна використати для порівняльних студій дискурсів фронтірних чи постімперських регіонів Європи.

10. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладання

Дисертація Романа Мельника написана належною науковою мовою, викладення логічне і послідовне, стиль відповідає науковим засадам. Загальна структура чітка і підпорядкована основній меті. Композиція розділів струнка, послідовно пов'язана. Посилання коректні. Висновки відповідають поставленим завданням.

11. З урахуванням зазначеного на відкритому засіданні кафедри історії ЗВО “Український католицький університет” ухвалили:

- 1. Дисертація Мельника Романа Станіславовича «Функціонування терміну "Галичина" у публічній сфері Львова: за матеріалами газети "Діло" (1923–1939 рр.)» є завершеною науковою працею, має наукову новизну, характеризується теоретичним та практичним значенням отриманих результатів.*
- 2. У трьох наукових публікаціях повністю відображені основні результати дисертації, з яких 2 (дві) статті опубліковані у фахових виданнях України, одна стаття — у польському науковому журналі, що індексується в міжнародних наукометричних базах.*

3. Дисертація відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 року "Про затвердження вимог до оформлення дисертації" (зі змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 759 від 31 травня 2019 року), постанові Кабінету Міністрів "Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії" від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами внесеними згідно з Постановою КМУ № 502 від 19 травня 2023 року «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань підготовки та атестації здобувачів наукових ступенів»), рішенню Вченої ради гуманітарного факультету ЗВО "Український католицький університет" "Про затвердження обсягу кваліфікаційної роботи на здобуття ступеня доктора філософії" (протокол № 7 засідання Вченої ради Гуманітарного факультету від 5 листопада 2024 р.) і може бути рекомендована до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.
4. З урахуванням наукової зрілості та професійних якостей Романа Мельника, а також за результатами обговорення і схвалення на відкритому засіданні кафедри історії з апробації результатів кваліфікаційної роботи на здобуття ступеня доктора філософії ЗВО "Український католицький університет" 16 січня 2025 року дисертаційна робота «Функціонування терміну "Галичина" у публічній сфері Львова: за матеріалами газети "Діло" (1923–1939 рр.)» рекомендується до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

ГОЛОСУВАЛИ:

"за" – 19

"проти" – 0

"утрималось" – 0

Голова засідання

завідувачка кафедри історії
к. і. н., доц.

Оксана ВІННИЧЕНКО